

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών

Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές

Ενότητα 6: Πολύπλευρη προσέγγιση ιστορικών
γεγονότων: το παράδειγμα της Θράκης (ΜΕΡΟΣ Β)

Αν. Καθηγήτρια: Ι. Βαμβακίδου
e-mail: ibambak@uowm.gr

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ψηφιακά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΔΟΜΗ

- Ιστορικές πηγές, ελληνικότητα, ιστορική έρευνα και επιστήμη, προφορικούς πολιτισμούς, αφηγήσεις και ερμηνεύματα, διαφορετικές ιστορικές σχολές
- Πηγές= τα μνημεία ως υλικός πολιτισμός
- Η ταυτόχρονη και υστερόχρονη δημοσιευμένη γραμμαλές
- Η επιγαμία-η γλώσσα-η θρησκεία
- Ο χρόνος-οι εποχές
- Οι τόποι-οι πόλεις-τα τοπωνύμια
- Τα φύλα και οι φυλές

Σκοπός

- Πολύπλευρη προσέγγιση ιστορικών γεγονότων, μέσα από το παράδειγμα της Θράκης και των Θρακών

ΠΕΛΑΣΓΟΙ

- Οι αρχαιότατοι Πελασγοί διασπάστηκαν σε διάφορα Ελληνοπελασγικά φύλα, Ίωνες, ΑρκαδοΚύπριους, Μακεδόνες, Θράκες, Αχαιούς, Δωριείς, Φρύγες, Τρώες κ.λπ. Ιλλυριούς (πρόγονοι σημερινών Αλβανών)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ο Καψής Αντώνιος , ο Κούμαρης Ιωάννης, ο Γερμανός γεωγράφος Μούκκε και άλλοι, υποστηρίζουν ότι όλοι οι κάτοικοι της Χερσονήσου του Αίμου, του Αιγαίου, της Κύπρου και των παραλίων της Μ. Ασίας ήταν Πελασγοί, αυτόχθονες, δεν ήλθαν ούτε από την Ασία, ούτε από τα βάθη της Ευρώπης- Με τους Απογόνους τους Έλληνες δημιούργησαν τον προϊστορικό και τον ιστορικό πολιτισμό.

ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ 1/2

- Κατά τον Ηρόδοτο (Β. 56) η Ελλάδα και κατά τους ιστορικούς ακόμη χρόνους ονομαζόταν Πελασγία «της νυν Ελλάδος πρότερον δε Πελασγίας καλουμένης»
- ΑΝΤΙΘΕΤΗ ΑΥΤΗ Η ΘΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΙΝΔΟΕΥΡΩΠΑΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ 2/2

- Οι Αθηναίοι ήταν Πελασγοί, ονομαζόμενοι Κραναοί, κατόπιν Κεκροπίδες από τον Βασιλιά τους Κέκροπα και επί εποχής Ερεχθέα ονομάστηκαν Αθηναίοι.
- Πελασγοί ήταν επίσης: Οι Δωριείς και Αιολείς κατά τον Στράβωνα, οι Ίωνες οι οποίοι ονομάζονταν Πελασγοί Αιγιαλείς όταν κατοικούσαν στην Αχαΐα και μετονομάστηκαν Ίωνες από τον Ίωνα υιό του Ξούθου (Ηρόδοτ. Α,56- Στράβων ΙΔ ,4,26), οι Νησιώτες που ήταν απέναντι από τα παράλια της Μικράς Ασίας όπου κατοικούσαν οι Ίωνες (που μετοίκησαν) και ονομάστηκαν και αυτοί οι νησιώτες Ίωνες και οι Μακεδνοί (Μακεδόνες).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΦΥΛΑ

- ΠΕΛΑΣΓΟΙ
- ΑΧΑΙΟΙ
- ΙΩΝΕΣ
- ΓΡΑΙΚΟΙ
- ΔΑΝΑΟΙ
- ΣΕΛΛΟΙ
- ΕΛΛΗΝΕΣ
- ΡΩΜΙΟΙ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ-ΙΣΤΟΡΙΑ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ

- Αρχαιολογικά ευρήματα σε διάφορες περιοχές, αποδεικνύουν την ύπαρξη ζωής στη Θράκη από την παλαιολιθική εποχή-ΩΣ ΠΡΩΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ αναφέρονται του Άρδα και Μακροποτάμου της Ροδόπης την παλαιολιθική εποχή
- Ο νεολιθικός οικισμός των Προσκυνητών Ροδόπης ανήκει στην 7η χιλιετία και της Παραδημής Ροδόπης στην 5η χιλιετία

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ 1/3

- Υπενθυμίζεται ότι οι Σλάβοι εμφανίστηκαν στη Χερσόνησο του Αίμου μετά τον 6ο μ.Χ. Αιώνα- Ο Όλυμπος και η σημερινή μισή Δυτική Μακεδονία καθώς και η Κεντρική και η Ανατολική Μακεδονία ανήκαν στη Θράκη (βλέπε χάρτη Αρχ. Θράκης).

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ 2/3

- Ο Όμηρος και ο Στράβων αναφέρουν ότι οι Μυσοί και αργότερα Μοισοί (Θρακικός Λαός) κατοικούσαν και στις δύο όχθες του Δούναβη ποταμού (Ίστρου)
- Ως μέρη της Θράκης ο Όμηρος αναφέρει και την Πιερία, την Ημαθία και την Παιονία (μέρη ερατεινά = Χαριτωμένα) και όρη της Θράκης τον Όλυμπο και το Άθως (χιονοσκεπασμένα) (ΊλΞ' 225, Β' 30, Ε' 404, Όδ. Ά27, ζ' 240, λ' 315, Ίλ. Ξ' 29).

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ 3/3

- Τα ίδια λέει και ο Στράβων στο Ζ' βιβλίο σελ.329 «Κατέχον δε την Χώραν ταύτη (Ημαθία) Ηπειρωτών τινές και Ιλλυριών, το δε πλείστον Βοττιαίοι και Θράκες. Θρακών δε, Πίερεις μεν ενέμοντο την Πιερία και τα περί τον Όλυμπο, Παίονες δε τα περί τον Άξιον Ποταμόν και την καλουμένη δια τούτο Αμφαξίτιν, Ήδωνες δε και Βισάλται την λοιπή μέχρι Στρυμόνος
- βλ. Αρχαίες πόλεις της Θράκης (Κουρτίδης Κ. - Σαμοθράκης Αχ.).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΘΡΑΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑΣ

- Στην Θράκη υπάρχουν τεκμηριωμένα στοιχεία κατοίκησης από την αρχαιότερη Νεολιθική περίοδο (περ. 6.600 με κεραμική αυλακωτής ή ζωγραφιστής λευκής διακόσμησης σε καστανή ή ερυθρά επιφάνεια), ενώ την Εποχή του Χαλκού (που αρχίζει γύρω στο 3.000), παρατηρείται ίδρυση αξιόλογων κοινοτήτων στις ορεινές περιοχές της Ροδόπης, τις πεδινές περιοχές της Νοτίου Θράκης, τις περιοχές γύρω από τον ποταμό Δούναβη και τις παραλιακές περιοχές του Ευξείνου Πόντου.

ΦΥΛΑ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ

- Μαζική εγκατάσταση Θρακικών φύλων που προηγουμένως κατοικούσαν στη Μακεδονία, εντοπίζεται στην 2η χιλιετία - ερείπια των οικισμών της εποχής εκείνης έχουν εντοπισθεί στην Ακρόπολη Κρεμαστού, στον «Άγιο Γεώργιο» Μαρωνείας και στο ύψωμα Μουργκάνα στο Νεοχώρι Σταυρουπόλεως
- στην αρχαϊκή εποχή είναι γνωστές περίπου 100 θέσεις, τόσο ορεινές όσο και πεδινές - πιο σημαντικές είναι εκείνες στα Ρίζια Έβρου, κοντά στον Άρδα ποταμό, στην Τσούκα Σαρακηνής Ροδόπης

ΦΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΙ

- Οι φυλές των Θρακών, συγγενικές προς τις υπόλοιπες Ελληνικές είχαν εγκατασταθεί σε διαφορετικές περιοχές της Θράκης αναπτύσσοντας διαφορετικό πολιτισμό
- Ως ισχυρότερες φυλές αναφέρονται οι Κίκκονες, Βήσσαι, Δόλογγες, Οδρύσαι, Σίντιοι, Ηδωνοί, Σιροπαιώνες και Βιθυνοί

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 1/2

- Στον Όμηρο, η Θράκη αναφέρεται ως η χώρα βορείως του Πηνειού και άνωθεν του Βορείου Αιγαίου, μία τεράστια έκταση μεταξύ του ποταμού Δουνάβεως (Ιστρου) από Βορρά, του Ελλησπόντου και Θρακικού Πελάγους από Νότο, του Ευξείνου Πόντου από Ανατολάς και του ποταμού Στρυμώνος από Δυσμάς.
- Στους Κλασικούς χρόνους δημιουργήθηκε το μεγάλο Βασίλειο των Οδρυσών-

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 2/2

- την εποχή του Φιλίππου Β του Μακεδόνας (350) τα δυτικό όριο των Θρακών έγινε ο ποταμός Νέστος, ενώ επί Ρωμαϊκής εποχής «Θράκη» καλείτο μόνο το νότιο μέρος του Αίμου,
- το βόρειο λεγόταν Μοισία

ΑΠΟΙΚΙΕΣ 1/2

- τον 7ο αιώνα άρχισαν να καταφθάνουν στα παράλια της χώρας τους Ίωνες άποικοι από τις πόλεις της Μικράς Ασίας (λόγω της περσικής πίεσης), οι οποίοι ίδρυσαν σπουδαίες πόλεις που απετέλεσαν κέντρα διάδοσης του Ιωνικού Πολιτισμού στις βορειότερες φυλές των Θρακών

ΑΠΟΙΚΙΕΣ 2/2

- Μετά τους Περσικούς Πολέμους, ο Αθηναϊκός στόλος απελευθέρωσε τις πόλεις στα Θρακικά παράλια το 478 έγιναν αυτές μέλη της Α Αθηναϊκής Συμμαχίας.
- Την ίδια εποχή, ήκμασε το Θρακικό βασίλειο των Οδρυσών και, σύμφωνα με τον Θουκυδίδη, το έτος 440 επί βασιλέως Σιτάλκη, υιού του Τήρη, τα όρια του βασιλείου έφταναν έως τις εκβολές του Δουνάβεως.

ΘΡΑΚΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

- Τα χρόνια που ακολούθησαν τα χαρακτηρίζει η ανάπτυξη
- ο Δημόκριτος, ο Βίων, ο Εκαταίος, ο Μέναιχμος, ο Πρωταγόρας, ο Λεύκιππος, ο Παιώνιος, ο γεωγράφος Αντιφάνης και άλλοι
- πολλοί Θράκες μετακόμισαν στην Αττική και ίδρυσαν παροικίες στην Αθήνα, τη Σαλαμίνα και τον Πειραιά (Καστέλλα)
- είναι γνωστές και οι εορτές που τελούσαν προς τιμήν της φυλετικής τους Θεάς Βενδίδος (τα «Βενδίδεια»)

ΚΛΑΣΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

- Στον Πελοποννησιακό Πόλεμο, μετά τη Ναυμαχία στους «Αιγός Ποταμούς» (405)
- και αφού ηττήθηκαν οι Αθηναίοι από τους Σπαρτιάτες υπό τον Λύσανδρο, η Θράκη μεταξύ άλλων εγκαταλείπει την Αθήνα και γίνεται σύμμαχος της Σπάρτης, όχι όμως για πολύ, καθώς το 378 η εντάσσεται ξανά στα μέλη της Β Αθηναϊκής Συμμαχίας.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ 1/3

- Αργότερα, το 342, οι Μακεδόνες υπό τον Φίλιππο κατέλυσαν την Αθηναϊκή κυριαρχία και προσάρτησαν τη Θράκη στο Μακεδονικό Βασίλειο, χρησιμοποιώντας μάλιστα τους Θράκες στο ιππικό του.
- Μετά το θάνατο του Αλεξάνδρου, το έτος 323, ο στρατηγός Λυσίμαχος ίδρυσε τη Λυσιμάχεια στον Ισθμό της Χερρονήσου ως «θρακική» πρωτεύουσα του Μακεδονικού Βασιλείου.
- Το έτος 168 η Θράκη έγινε Ρωμαϊκή επαρχία (με πρωτεύουσα την Πέρινθο) και παρά το ότι το Βασίλειο των Οδρυσών κατελύθη το έτος 47 μ.Χ., γνώρισε αρκετή οικονομική ακμή έως και την Εποχή των Αντωνίωνων (2ος αιώνας μ.Χ.).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ 2/3

- ΜΕΧΡΙ την εποχή του Διοκλητιανού, οι Ρωμαίοι διατήρησαν την πολιτική οργάνωση των Ελλήνων και το Ελληνικό σύστημα διοικήσεως, μεθόδευσαν την αστικοποίηση όλης της Θράκης κατά το πρότυπο των Ελληνικών πόλεων (τότε ιδρύθηκαν η Τραϊανούπολις, η Τόπειρος, η Πλωτινόπολις, η Αδριανούπολις)

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ 3/3

- Οι κώμες και οι πόλεις της Θράκης οργανώθηκαν σε Ομοσπονδία με πρωτοβάθμιες «Συμπολιτείες» και «Κοινά»
- την αυτοθέσμιση αυτή κατήργησε ο Κωνσταντίνος

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΤΟΠΟΙ 1/2

- **Μαρώνεια ή Μαρωνία**
Στη θέση του σημερινού παραλιακού χωριού «Άγιος Χαράλαμπος» βρισκόταν η Ελληνική πόλη Μαρώνεια που ήταν η δεύτερη σε σπουδαιότητα (μετά τα Άβδηρα) πόλη της Θράκης
- Περιστοιχιζόταν από τείχος με ορθογώνιους και ημικυκλικούς πύργους, το οποίο πιθανώς είχε κτισθεί τον 4ο αιώνα -το 1880 αναφέρει ο Γάλλος αρχαιολόγος S. Reinach ότι ύψος του έφτανε σε μερικά σημεία μέχρι και τα 12 μέτρα, σήμερα όμως φτάνει τα 2 μέτρα

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΤΟΠΟΙ 2/2

- Η πρώτη αποδεδειγμένη κατοίκηση της περιοχής έγινε την τέταρτη χιλιετία
- στα μέσα της δεύτερης εγκαταστάθηκε ένα Θρακικό φύλο
- Χίρι άποικοι έφτασαν στην περιοχή τον 7ο αιώνα και ίδρυσαν την κλασική Μαρώνεια, η οποία, παρά τις συγκρούσεις της με τους Θάσιους, έγινε μεγάλο ναυτικό και εμπορικό κέντρο
- τον 5ο αιώνα έκοψε χρυσά, αργυρά και χάλκινα νομίσματα - με παραστάσεις κυρίως διονυσιακές, δηλ. κεφαλές του Θεού Διονύσου και αμπέλους-

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Βαμβακίδου Ιφιγένεια. «Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές». Έκδοση: 1.0. Φλώρινα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.uowm.gr/courses/NURED271/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Όχι Παράγωγα Έργα Μη Εμπορική Χρήση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

